

Anexa 03

Profilul funcțional istoric și actual al ZCP Elisabeta Kogălniceanu

Întreaga zonă analizată păstrează un caracter eterogen, clădirile publice reprezentative coexistând alături de construcții destinate educației, turismului și loisirului, dar și de fostele imobile de raport și locuințe colective (care îmbină locuirea cu spațiile destinate comerțului și serviciilor).

Bulevardul Elisabeta-Kogălniceanu cuprinde un număr ridicat de clădiri publice, grupate preponderent de-a lungul tronsonului estic (de la Piața Universității până la intersecția cu bd. Schitu Măgureanu). Prima clădire ridicată pe traseul actualului bulevard a fost Palatul Universității (azi Universitatea București). La o diferență de două decenii după edificarea clădirii Universității, a fost construit Liceul „Gh. Lazăr”. Toate instituțiile menționate păstrează și în prezent funcțiune istorică inițială. La cumpăna dintre secolele XIX și XX, de-a lungul noului bulevard și a principalelor străzi adiacente au fost construite clădiri reprezentative, precum Eforia Spitalelor Civile (1882 - 1887), Palatul Societății de Asigurare „Generală” – 1902, sediile Ministerului Lucrărilor Publice (azi Primăria Municipiului București) - 1906, Cazarma de pompieri și Imprimeria Statului (azi Arhivele statului), Palatul Cercului Militar Național, lucrare finalizată în 1923, imobilul Societății Generale de Asigurare „Dacia România”¹ din bulevardul Regina Elisabeta 44 și Palatul Creditului Industrial, construit între anii 1934-1935. În perioada interbelică se construiește o serie de clădiri publice, sedii ale unor asociații profesionale sau culturale: Palatul Asociației Medicilor Veterinari (azi sediul Ministerului Justiției), construit între 1929-1933, Societatea Studenților în medicină din Splaiul Independenței (azi căminul studenților mediciniști)², Palatul Societății „Tinerimea Română” (azi sediul mai multor ansambluri artistice), Palatul Ligii Culturale (azi teatrul „Bulandra”).

Concomitent cu ridicarea Palatului Universității este construit și primul hotel de pe noul bulevard - Hotel du Boulevard (1867). Această construcție este urmată de Hotel „Bristol” (azi sediu al Direcției de cadastru din cadrul Primăriei Mun. București), construit în anul 1894 și Hotel „Palace” (azi Hotel „Cișmigiu”), construit în 1912. În același an, este construit Clubul austro - ungar (azi „Teatrul Elisabeta”), având o sală de spectacole și una de cinema, așa cum se întâmplă în cazul celor mai importante hoteluri ale vremii.

La începutul secolului XX și mai cu seamă în perioada interbelică, bulevardul Elisabeta devine locul preferat de amatorii de spectacole de teatru și cinema, de-a lungul bulevardului existând numeroase clădiri destinate acestui program de arhitectură³, amplasate cu precădere pe latura nordică: cinematograful Asociației Române pentru Propaganda Aviației - ARPA (devenit apoi „Central”) din incinta Cercului Militar, alipite acestuia fiind cinema „Trianon” (devenit ulterior „București”), cinematografele „Lumina”, „Capitol”, împreună cu Grădina de vară „Alhambra” și „Festival” (devenit „Regal”). Tot pe latura nordică a bulevardului exista „Cinema Palace”, devenit ulterior „Timpuri Noi” (azi, în incinta Institutului „Cervantes”), vis-a-vis fiind amplasate cinematografele „Pathe Freres” - „Eforie” (în incinta palatului Eforiei Spitalelor Civile) și „Corso”, construit în 1934. În prezent, toate aceste spații sunt fie abandonate, fie au primit temporar alte moduri de utilizare.

¹ <http://arghirculina.blogspot.com/p/traseul.html>

² idem

³ Informațiile au fost preluate de următoarele site-uri, consultate online în mai 2019:

<http://www.istoriafilmuluiromanesc.ro/ifr~cinematografe-din-vechiul-bucuresti-ii~194>

<https://www.feeder.ro/2017/03/14/41-cinema-2017-bucuresti/>

<https://calatoriinterbelici.wordpress.com/2015/02/07/cinema-ii-cinematografele-bucurestene/>

<https://www.pro-cultura.org.ro/cinebucuresti100>

În cadrul tronsonului vestic (de la intersecția cu bd. Schitu Măgureanu până la intersecția cu Splaiul Independenței) au fost construite preponderent imobile de raport și locuințe colective, caracterul rezidențial pronunțat avut în trecut fiind păstrat. Locuințele de mari dimensiuni edificate în perioada interbelică de-a lungul bulevardului Elisabeta coexistă alături de cele specifice țesutului urban de la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, încă păstrate pe Splai și străzile adiacente bulevardului. Deși majoritatea imobilelor amplasate în acest tronson păstrează preponderent funcțiunea rezidențială (unele dintre clădiri fiind utilizate pentru activități mixte, în care funcțiunea de locuire coexistă alături de spații amenajate pentru activități de comerț, servicii, alimentație sau birouri), tronsonul vestic cuprinde și un număr limitat de edificii publice importante: Casa corpului didactic (azi sediul Federației sindicatelor libere din învățământ), Palatul Facultății de Drept (1933-1935) și Casa de Cultură a Studenților (1937), ambele proiectate de Petre Antonescu.

Cu excepția unor cazuri izolate (Opera Națională edificată în 1953 sau Policlinica Eforie), aproape toate imobilele construite în cea de-a doua jumătate a secolului trecut au fost dedicate locurii colective.

În ZCP Elisabeta-Kogălniceanu se identifică astfel opt subzone funcționale istorice majore:

- zona delimitată de bd. Brătianu-Bălcescu și Calea Victoriei, între str. E. Quinet și Ion Ghica: zona Universității, ocupată preponderent de construcții publice reprezentative (educație, comerț, servicii) și, punctual, locuințe colective;
- segmentul delimitat de Calea Victoriei și străzile A. Saligny și I. Zalomit, între str. Constantin Mille și Eforie: zona dedicată funcțiunilor de loisir (cinematografe, hoteluri), cu un număr limitat de clădiri destinate locuirii colective; mare parte a clădirilor din acest segment nu sunt utilizate în prezent;
- tronsonul delimitat de A. Saligny, I. Zalomit și bd. Schitu Măgureanu (inclusiv, latura estică), doar clădirile amplasate către bulevard: zona dedicată instituțiilor publice;
- zona delimitată de străzile Domnița Anastasia (până la intersecția cu str. Lipsani și str. Mihai Vodă) și J. Guttenberg, până la intersecția cu Splaiul Independenței: fond construit eterogen, mixitate de funcțiuni, predominând însă locuințele individuale și colective; o mică parte dintre clădirile amplasate în acest segment sunt abandonate;
- segmentul delimitat bd. Schitu Măgureanu (inclusiv, latura vestică) și străzile B.P. Hașdeu și V. Pârvan: locuințe individuale și colective;
- zona delimitată de străzile B.P. Hașdeu și V. Pârvan și intersecția cu Splaiul Independenței - latura nordică: Facultatea de Drept, căminul, cantina și dispensarul facultății;
- zona delimitată de străzile B.P. Hașdeu și V. Pârvan și intersecția cu Splaiul Independenței – latura sudică: locuințe colective;
- tronsonul delimitat de intersecția cu Splaiul Independenței și str. Știrbei Vodă: Opera Națională, Parcul Operei.